

Összeállító: KISS RÓZSÉ
Összeállítás ideje: 1974.

TART.: A KUTASI IPAROSOK LÁMPA EGYLET⁴ ÉNEK
TÖRTÉNETE

35 lap, 1 foto

Földrajzi mutató: KUTAS

Szakmutató:

XV

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖNYS

ÁTVETVE AZ EGYSEGES LTK. 2742 - es TÉTELE ALÓL

2742

S z e m é l y i l a p

V/15/50
Somogy Megyei Levéltár
MA-924
Néprajzi aratór

Az 1974. évi XXII. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázatra
beküldött pályamunkához.

A pályázó neve és foglalkozása /tanulóknál osztálya/: Kiss József ny.ált.
iskolai igazgató.

A beküldött pályamunka címe: A Kutasi Iparosok "Lámpa Egylet" története.

A gyűjtés helye: Kutas, Somogy megye, Nagyatádi járás, 1974. évben. Eredeti
bekötött jegyzőkönyvek alapján és még ma is élő iparosok, kik a Lámpa Egy-
letnek tagjai voltak, meghallgatása révén. A községben 1950 óta élek.

A jegyzőkönyv jelenleg is birtokomban van.

Az adatközlők személyi adatai:

Holl Mihály nyugdíjas, legutóbb volt áfész dolgozó, 84 éves, Kutasi lakos.

Kiss Illés József ny. kőműves, 70 éves, Kutasi lakos.

Bedegi Imre ny. cipész 75 éves, Kutasi lakos.

Résztvett-e a benyújtott pályamunka valamilyen más /járási, városi, iskolai
pályázaton? Ha igen, melyiken és milyen eredménnyel?

Nem vett részt.

A pályázó további gyűjtési / pályázati / tervei:

Az 1960-70 között elpusztult Kutas-Cser telep ~~xx~~ élete, pusztulása.

Adalékok a csurgói gimnázium történetéhez a kisbajom ref. egyház "Proto-
cullumába" bejegyzettek alapján 1800 és 1900 közötti időben.

Kelt Kutas, 1974. évi augusztus hó 23-án.

Aláírás: *Kiss József ny. ált. isk. igazgató*

Lakáscím: *7541 Kutas, Radványi u. 12.*

Esetleges szünidei cím:

2742

A KUTASI IPAROSOK

"L Á M B A E G Y L E T É N E K"

T Ö R T É N E T E

I r t a :

Kiss József
ny.ált.iskolai igazgató.

1974.

A Kutasi Iparos Lámpa Egylet története

Egy mult század eleji pecsétnyomó által több mult század elején kelt iráson lévő pecsétviasz lenyomat szerint KUTAS, mely akkor a "babolcsai" - babócsai - járáshoz tartozott, mezőváros volt. Pecsétje köralaku, közepén egy fa, balról egy kasza nyéllal, jobbról egy kévébe kötött gabona. Körirata: KUTAS MEZŐ VÁROSÁNAK ELŐ PETSÉTJE 1815.

Mint mezővárosnak, jóhírű vásárai voltak, melyre messze vidékről összejöttek állataikat felhajtva a jószág tartó emberek, ahol a szilaj marhákat, ezenkívül főleg a sertéseket adták-vették, később pedig nagymértékben fellendült a lótenyésztés. A kutasi piacokon, vásárokon megvett jószágot, elsősorban a sertéseket lábon hajtották távoli vidékekre, főleg Keszthely, Tapolca, Sümeg tájára a kereskedők, illetve azok hajcsárjai. De a piac és a vásár nemcsak a kereskedőket vonzotta, hanem az iparosokat is, akik árujukat itt és természetesen más vásárokon is igyekeztek eladni, értékesíteni. Így a faluban több iparos is volt. Köztük azonban nem volt annyi egy-egy szakmából, hogy cégbe tömörülhettek volna, aztán a mult század közepe után a nagyobb helyeken lévő céhek is bomlásnak indultak, feloszlottak s lassan megszűntek.

Az itt élő iparosok mégis érezték egy-egy "mezőváros"-ban, hogy szükségük van valamiféle szervezetre. Így jött létre - hogy pontosan mikor, nincs róla feljegyzés, sem ^{hol} ~~ahol~~, aki erre emlékezne még elmondás útján is - Kutason a kutasi iparosok lámpa egylete, melyben két kemény papírtáblába kötött iverken irták a lámpaegylet jegyzőkönyveit. Az első bejegyzés 1892 január 1-én történt, a legutolsó pedig 1961 augusztus 4-én, az akkor elhalálozott Teha László cipész temetése alkalmával.

Idős iparos emberek ma sem úgy beszélnek erről, hogy ők valamikor a lámpa egylet tagjai voltak, hanem úgy, hogy a "cég"-nek s cég összejövetelekről, gyűlésekről szólnak.

Magukat a lámpa egyesület tagjait eléggé szigorú rendszabályok kötötték, melyek főleg vallási kötelezettségek voltak. Így idős emberek elbeszélése, valamint a feljegyzések szerint a tagok kezdetben római katolikus vallásuak lehettek. Mert hogy más vallásu is lett volna kezdetben, arra utalás eleinte nem található, csak később, melyek villongásokkal is jártak. De nem is lehetett, hiszen az egyesület szabályai különféle a római katolikus egyház vallási megmozdulásokon való megjelenést, misék hallgatását, azokon különféle szolgálatokat írtak elő főleg ünnepek alkalmával, de havonta - újhold után következő vasárnapon - is. Nagyon fontosnak tartották, hogy ott legyenek az éjféli misén karácsonykor, húsvétkor a feltámadási körmeneten, urnapi és buzaszentelési körmeneteken, nemegyszer a nagyasszony napi /augusztus 15/, kisasszony napi /szept. 8./ segesdi bucsura vezetett körmeneteken, illetve bucsui menetekben is. Ilyenkor lámpákkal "szolgál"-tak, de lámpáikkal ott álltak egy-egy társuk koporsója mellett is, természetesen magukkal vive a lámpa egyesület zászlaját is. Ilyenkor koszorút is vittek magukkal, melyet valaki a tagok közül kötött meg, vagy néha úgy is vásároltak a koporsónál. A lámpaegyesület tagjai segédkeztek a sir megásásában és az elhantolásnál. Ha az elhunyt özvegye vagy családja olyan körülmények között volt, hogy ~~anyagi~~ anyagi segítségre szorult, akkor a lámpa egyesület vezetősége pénzzel is segítette vagy esetleg hosszabb időre kamatra pénzt is kölcsönzött. De az egyesületen kívüliek is igénybe vehették a lámpa egyesület tagjainak szolgálatait meghatározott összegért, melyet az egyesület pénztárába kellett befizetni és ennek egy részét kifizették a szolgálatot végzett tagoknak.

A lámpákat mindig a templom sekrestyében tartották, a lámpa gyertyáit, a tisztítószereket, valamint a zászlót is.

A lámpa egyesületnek különféle tisztviselői is voltak, akiket úgy választottak közgyűlések alkalmával közfelkiáltással vagy névszerinti nyílt szavazással s nagy tiszteletben tartottak. Ilyen volt az elnök, mindig a legidősebbek közül való, akit a legnagyobb megbecsülés övezett. Mindig a legfiatalabb volt a szolgálómester, akinek feladata volt a tagok összehívása, ha arra szükség volt, nyilvántartás vezetése és a tagok kiértékelése a szolgálatra. Az ő feladata volt a lámpák karban tartása, tisztítása is. E-

zenkívül volt a lámpa egyletnek jegyzője, aki vezette a jegyzőkönyvet, elvégezte a legszükségesebb írásbeli munkákat, feljegyzéseket. A pénztárt legtöbbször az elnök kezelte, mert ő adott évente számot a gazdálkodásról és a bevételeket is ő fizette, illetve hozzá fizették be.

Az évi rendes közgyűléseket a jegyzőkönyv szerint mindig az eszten-dő első napján, január elsején tartották, majd később májusban vagy júniusban, pünkösöd másnapján, mely alkalomkor majálist vagy juniálist tartottak, mely azonban nem nyilvános volt, hanem zártkörű, ahol a családtagok vettek részt. Nem egy esetben csak maga az egyleti tag vett részt, mert a közgyűlés által megállapított összegben bort, legtöbbször azonban sört - egy vagy két negyedes vagy nyolcados hordóval, 25 litert vagy 12,5 litert, mert a hordók ekkorák voltak - vettek, azt csapra ütötték s mindenki tetszése szerint ihatott belőle, amíg csak el nem fogyott.

A tagok között nemcsak kutasiak voltak, hanem a környező községekben élő és lakó iparosok is, akik olyan kevesen voltak lakóhelyükön, hogy ott egyletet nem alakíthattak.

Hosszu lenne a meglévő jegyzőkönyveket teljes egészükben lemásolni, ezért csak azokra a jellemző feljegyzésekre szoritkozom, melyből - nem a teljesség igényével - a lámpa egylet tevékenysége részben megismerhető. A jegyzőkönyvön kívül meghallgattam ma még élő kisiparost, akik elmondásaikkal, visszaemlékezéseikkel kiegészítik a jegyzőkönyvben foglaltakat.

Néhány névsor található a jegyzőkönyvben, de nincs meg, hogy az illetőknek mi volt a foglalkozásuk, és hol, melyik községben laktak. A tagság névsorát a jegyzőkönyvben foglaltak, valamint az egyes években felvettek alapján állítottam össze és idős volt tagok mondták el, hogy kinek mi volt a foglalkozása és melyik községben lakott. Hogy a névsorban és a foglalkozások megjelölésében ellentmondás nincs, azt több volt egyleti tag elmondása azonosítja.

De lássuk a jegyzőkönyvekből egyes kivonatokat.

1892 jaunár 1.

" Kiss János egyleti elnök jelenti az 1891-ik évben Defolyt eseményeket az egylet ügyeiben. Kiss János elnök előadja, hogy Huber János szol-

gáló mester megköszönvén az egyleti tagoknak szives megválasztását, ezzel a szolgáló mesteri hivatalát leteszi.

Huber János lemondása elfogadtatott s helyette Teha József választatott. Teha József megválasztását tudomásul veszi s a szolgáló mesteri hivatalát átveszi."

1893.január 1.

" Elnök jelenti 1892-ik évben lefolyt ügyeket az egylet részére nézve.

I. Elnök ismét lemond elnöki állásáról, de a tagok elfogadták ugyan a lemondást; de ujólag egyhangulag megválasztották.

II. Teha József a szolgáló mesteri hivataláról lemondván, elfogadtatott és helyében Huber József választatott meg szolgáló mesterré.

III. Kiss János elnököt meghatalmazzák a tagok, hogy mihelyt Horváth András tagtárs a nála lévő pénzt lefizeti, azonnal egy gyász-zászló készíttessék.

Horváth András a lefizetést a legrövidebb uton az egylet pénztárába lefizeti. A pénztár a jegyzőkönyv hitelesítése után megvizsgáltatván, 46 frt 94 kr. készpénz találtatott."

Hogy milyen pénz volt Horváth Andrásnál, arra a jegyzőkönyv nem utal s arra sem, hogy mekkora volt az összeg. Valószínű, hogy kamatra vette kölcsön az egylettől. Hogy milyen sokat adtak egymás megbecsülésére, az abból is látszik, hogy új gyász-zászlót kívántak vásárolni, s ez alatt vonultak fel egy-egy tagtársuk elhalálozása idején a temetésre.

1893 december 31.

" I. Kiss János elnök ur az elnökségről lemond, mert szeretné, ha más venné át tőle az elnökséget.

A tagok egyhangulag kérik elfogadni az elnökséget, amint Kiss János ur a bizalmat elfogadta.

II. Teha József tagtárs kéri a tagokat, hogy ő az Ivanics temetésére jelen volt s emiatt ő az aratásra napszámot állított és még büntetést is fizetett, 60 krajcárt, ezt kéri megtéríteni.*

A tagok a 60 krajcár díjat nem azért tagadják meg, mintha Teha Jó-

zsef tagnak igazságos követelése nem volna, de új szokást kezdeni nem akarnak a tagok.

III. Huber József szolgáló mester lemondván.

Lemondást a tagok elfogadván s helyébe Balla Ferenc egyhangulag szolgáló mesternek megválasztatott."

A fentiekből kitűnik, hogy az iparosok egy része uradalomban aratási munkát is vállalt, mert a gabonára szüksége volt s nemegyszer nem tudta megvásárolni, különösen ha nagyobb családja volt. De a fegyelem megkövetelte, hogy temetésre elmenjen s aratásni maga helyett saját pénzen mást állítson.

Amint eddigiekből is láthatók, évenként változott a szolgáló mester. Oka, hogy eléggé sok lekötöttséget jelentett ez a hivatal. Legtöbbször a legfiatalabb, legújabbán belépett és felvett tagok közül választották.

1894 május 20-án rendkívüli gyűlést tartottak.

" Elnök jelenti, hogy Balla Ferenc szolgáló mester, minthogy Kaposvárra költözik lakni, ezen ok miatt hivataláról lemond.

A lemondás elfogadtatott, minthogy felmondása kellőleg indokoltatott s helyébe Hól János szolgáló mesternek egyhangulag megválasztatott.

II. Kiss János elnök előadja, hogy a tagok nem jelennek meg a lámpa tartásra akár temetés, akár templomi szolgálatra.

A tagok egyhangulag oda nyilatkoznak, hogy a megparancsolt tartozó kötelességük megjelenni, kivéve olyan betegség vagy oly munka végzése, ami az abban hagyás miatt kárt szenvedne.

III. Huber József és Hól ~~Miklós~~ János tagtársak indítványozzák, hogy a parancsolást el nem fogadó tagtárs ha se betegség, se sürgős munka nem sürgeti; az birságoltassék.

A tagok egyhangulag azt határozták, hogy pénzzel birságoltassék meg. A jelen lévő tagok a pénzbirságot 30 kr, azaz harminc krajcárba állapították meg. A tagok pedig minden évben 20 krajcár felülízetést tesznek a pénztár gyarapítására.

IV. Az elnököt felhatalmazzák a tagok, hogy az ujonnan beiratkozó tagokat nem az előbbi tagsági díj szerint veendő fel.

Határoztatott, hogy az új tag tagsági díj fejében 2 frt 50 kr, azaz kettő forint 50 krajcárt fizessen az egyesület pénztárába."

Amint olvashatjuk, abban az időben is voltak fegyelmezetlen emberek, akik az önként vállalt vagy az alapszabályban foglaltaknak nem voltak hajlandók magukat alávetni. A tagság ezekkel szemben nem volt elnéző s nem riadt vissza a fegyelmezés durvább eszközétől, a pénzbírságolástól sem.

1895 június 3.

" Kiss János elnök úr indítványozza, hogy ezután a lámpa egyesületi gyűlést ne újévkor, hanem mindig pünkösd másnapján tartsák.

Ezen indítványt a tagok egyhangulag elfogadják.

Kiss János elnök úr bejelenti, hogy Herczeg János új tagul jelentkezik.

A tagok Herczeg Jánost tagnak egyhangulag elfogadják, s Herczeg János 1 frt tagsági díjat most lefizetett, a hátra lévő ~~kfrk~~ 1 frt 50 krajcárt rövid idő alatt az elnöknek lefizeti.

Elnök úr indítványozza, a pénztárt megvizsgálni szükségesnek látja.

Az indítványt elfogadják a tagok és kitünt, hogy a mai napon a pénzkészlet van 82 frt.94 kr."

Htóiratként az alábbi bejegyzés:

" A felvett jegyzőkönyvben felvett 82 frt 94 kr tévesen lett kiszámítva, s ezt az alólírott egyesületi tagok Junius 9-én 70 frt 64 krajcárra helyesen kijavították."

Arról nincs szó, hogy mi okozta az előző helytelen számítást s mi tette szükségessé a javítást. De hogy nem a vezetőség részéről önkényesen történt, azt igazolja, hogy a tagság jelen volt tagjai alá is irták.

1896. május 25.

" Kiss János egyesületi elnök jelenti a tagoknak, hogy Körtés József az egyesületünk tagja akar lenni, továbbá Kiss József és Herczeg József. Az egyesületi tagok a három jelentkezőt mint kifogás alá nem esőket az egyesület tagjaiul egyhangulag elfogadják."

Utána még másik három név, Zavagyil Sándor, Francsics László és Illés József neve van bejegyezve más kézírással, azonban arról nincs szó a jegyzőkönyvben, hogy ezeket is felvették volna. A jegyzőkönyv a továbbiakban így folytatódik:

" Elnök ur előadása szerint az idei kamat befolyt összesen 13 frt 42 kr. Minthogy Elnök ur az egyletünk ügyében lévén Nagy-atádra, tehát a tagok költsége fejében egy forintot szavaznak meg egyhangulag s így maradt tiszta kamat jövedék 12 frt 42 kr."

Amint látható és olvasható, az egyesületi elnök nem tekintette az egylet pénzét olyannak, hogy azzal szabadon rendelkezék s még a költségeit is a tagok gyűlése határozta meg, csak határozat alapján vehette fel.

1897 június 7.

" Kiss János elnök jelenti, hogy Farkas Károly, Illés János, Mátyás István és Kiss Pál új tagokul jelentkeztek.

Az egylet tagjai helyeslik az új tagok jelentkezését.

Kiss János elnök ur az elnökséget akarná másra átruházni;

De az egylet tagjai jelenlegi állásában megerősítik; valamint Kiss József szolgáló mestert újra szolgálattételre felkérlik.

Kiss János elnök egy gyász-zászló hozatalát indítványozza.

A tagok egyhangulag az indítványt helyeslik és az egyleti jegyző felkérte, hogy rögtön árjegyzékért Budapestre irjon.

Sipos György egyleti jegyző indítványozza, hogy három tagot nevezzenek ki, akik az árjegyzék megérkeztekor össze jönnek és felelősségök mellett megrendelhessek.

Az indítvány elfogadtatott és Kiss János elnök, Horváth András és Vamberszki István, Huber János és Sipos György jelöltettek ki.

Kiss János elnök ur kérdi, hogy a zászlóra kitűzött összeg honnét fedeztessék.

A tagok egyhangulag oda nyilatkoznak, hogy a már meglévő tőkéből fedeztessék.

A pénztár megvizsgáltatván, elnök ur előadja a bevételt, mely kitett 40 frt 95 kr-t. A kiadás pedig 26 frt 50 kr; ez idei pénztár maradvány 14

frt 45 kr-t tesz ki.

Ezen számadást a tagok egyhangulag helyesnek nyilvánítják."

Amint olvashattuk, még egy zászló beszerzését sem egy ember végezte, hanem közösen, közgyűlési határozat alapján. Így látták helyesnek és jónak a tagok, hogy akár a vitában, akár a határozathozatalban mindenki részt vehetett. Ezt az is igazolja, hogy minden egyes jegyzőkönyvet nemcsak hitelesítik, hanem az összes jelenlévő tag minden esteben aláírta, így annak hitelességét erősebbnek tartotta.

1898 május 30.

" Elnök ur az egyleti elnökségről leköszöntvén; de az egyleti tagok egyhangulag életfogytiglan visszahelyezik elnöki állásába, azaz egy sem volt, aki a lemondást tudomásul vette volna.

Elnök ur jelenti, hogy a tagok bölcs belátására bizza, hogy a szokásos egy vagy két hordó sört elfogyasszanak.

Az indítvány egyhangulag elfogadtatott és kéri az elnök urat, hogy a jövő évi kiadások rovatába elfogadják."

Amint olvashattuk, az ellen senkinek sem volt kifogása, hogy áldomást ihassanak, amint az már a majális, illetve az évi rendes közgyűlés alkalmával szokássá lett.

1899 május 22.

" Kiss János egyleti elnök megnyitja a gyűlést, s előadja az évben előforduló bevételt és kiadásokról való jegyzékét. A bevétel ezen jegyzékre ezen tételek vannak följegyezve. Tallián báró temetés 10 frt, Gölczné temetése 20 frt.

Kiss János elnök ur előadja, hogy a lámpákat övegezni és festetni kéri.

Ezen kívánságát a tagok egyhangulag elfogadják.

A tagok indítványozzák, hogy az egyleti tagok jó friss sörrrel látassanak el az elnök ur által.

Elnök ur a tagok kívánságának eleget tesz."

A bejegyzésből látható, hogy a bevétel elég nagy része a temetések-

~~XXXX~~ ből kapott pénzből tevődött össze, melynek nagy részét a tagoknak kiosztották. Így a feljegyzés szerint ebben az évben 15 forintot. Gölczné nagybajomi lakos volt, oda is elmentek a lámpákkal és a zászlóval temetésre és ezért husz forintot kaptak, ami abban az időben nagy pénznek számított.

1900 június 4.

" Kiss János egyleti elnök ur indítványozza, hogy azon egyleti tag, aki valami szolgálatra megparancsoltatik s a parancsolás otthon éri, s nem jelenik meg, valami teherrel sújtassék.

A tagok egyhangulag úgy nyilatkoznak, hogy a parancsot megszegő tag 1 korona penzbírságot fizessen az egyleti pénztár javára.

Teha József egyleti tag indítványozza, hogy az egyleti pénz tőke minek tartassék, hanem osztassék föl a tagok közt. Azonban az elnök ur fölhatalmaztatik 20 korona fönn tartására.

Határozatott a tagok által, hogy az egylet pénze az adósoknak 6 hónapi fölmondással beszédessék, ezen beszédésre Kiss János egyleti elnök ur felhatalmaztatik. A beszédett pénz az egylet javára fönn tartassék, s az egyleti tagok szükségére kiadható s a kiadásra gyűlés hivandó össze, s korona értékű kötvényre adassék annak, akinek a kölcsönt a tagok megszavazzák.

Teha József indítványozza, ha pénz adatik ki, akkor kevesebb kamat szedessék a tagoktól.

Határozatott, hogy az egyleti pénz után 6 %-ot fognak ezután szedni."

Két érdekes dolgg volt olvasható az előbb. Egyik az, hogy eddig forintot emlegetnek és krajcárt, ettől az időtől kezdve pedig koronát. Ugy látszik ekkor történt meg a hivatalos elnevezés Magyarországon. A másik, hogy akkor is voltak önző emberek, akik a közös vagyont, vagy annak egy részét szerették volna felosztani, ezért a közös vagyon felosztását kérték. Azonban a nagy többség ezt nem tartotta helyesnek s nem is fogadta el.

1900 július. Rendkívüli közgyűlés.

" Kiss János elnök ur előadja, hogy Takács Boldizsár eddigi szolgálómester urat még egyszer meghivassa-e? Mert előzőleg az Elnök Urnál sőt a múlt gyűlésen kijelentette, hogy ő szolgálómester nem lesz, sőt az egylet

kebeléből is kimarad.

A fent irt tagok egyhangulag kijelentették, hogy a volt szolgáló mester urat kényszeríteni nem kell."

Valami nézeteltérése vagy sérelme lehetett Takács Boldizsár szolgáló mesternek, hogy kilépett az egyletből. Azonban arról nincs feljegyzés, hogy miért hagyta ott a szolgálatot, de még az egyletet is. Ugy látszik, néha kisebb villongások, nézeteltérések is előfordultak.

1901 május 27.

" Kiss János elnök ur a gyűlést megnyitja s kijelenti az egyleti tagoknak, hogy özvegy Illés Jánosné arra kéri az egyleti tagokat, hogy az egylet pénztárából még férje felvett 12 korona kölcsönt, annak egy évi kamatját engedjék el.

A jelenlévő tagok egyhangulag azt határozták, hogy a kamatot hajlandók kérésre elengedni, még pedig a két évit. Özvegy Illés Jánosné Kiss János kezeihez lefizette a 12 koronát s megköszöni a jelenlévő tagok sziveségét.

Kiss János elnök ur indítványozza, hogy a lámpa egyleti tag, bármely felekezethez tartozzék is, kötelessége a parancsolt kötelességre helyt állni.

Az egyleti tagok helyeslőleg tudomásul veszik."

Pénztári állapotnál kitűnik, hogy a múlt évi maradvány 40 korona 28 fillér, a múlt évi kiadás 41 korona 12 fillér, tehát elnök ur 84 fillért tulkiadott s azt magának vissza veheti.

A tagok tudomásul veszik."

Az összetartók erő megvolt a tagokban, hiszen elhalt egyleti tagtársuk özvegyének férje tartozása után a kamatot nemcsak a kért időre, hanem többre is elengedték.

Arra is ügyeltek, ha a bevételt a kiadás meghaladta, pénzét a kölcsönadó megkapja, jelen esetben az egylet elnöke.

Viszont nem törődtek a vallási meggyőződéssel, mindenkit a katolikus templomba kényszerítették.

1902 május 19.

" Kiss János elnök előadja az egyleznél előfordult bevételek és kiadások jegyzékét.

Bevétel:

Krisanich Jenő uraságnál végzett végtisztességnél tett szolgálatért befolyt	60	korona
Polgár Istvánnéná	10	"
Hol Jánostól tőke	14	"
Huber József kamat	3	" 40fillér
<hr/>		
Ez összesen:	87	korona 40 fill.

Kiadási tételek:

Tagoknak kiadatott	30	korona
Teha Józsefnek	20	"
Mátyás Istvánnak	10	"
Gyertyára kiadatott	2	" 40 fillér
Hól Jánosnál napidij	2	"
<hr/>		
Ez összesen:	64	korona 40 fillér

Nyugta szerint mult évi kiadás a gyűlés alkalmával felhasznált sörre 11 korona 20 fillér

Összes kiadás	75	korona 60 fillér
Marad	11	korona 80 fillér

Elnök előadja, azaz felhívja az összes tagokat, hogy vagy tegyenek kellőképpen szolgálatot, vagy ne.

Az egyleti tagok egyhangulag oda nyilatkoznak, hogy igenis, szolgálatot tenni óhajtanak; sőt felhatalmazzák, hogy 1 korona birsággal sujtsák a hanyagul meg nem jelenőkről.

Herczeg József egyleti tagot a jelenlévő tagok mulasztásáért most meg nem birságozzák, de jegyzőkönyvileg megróni kívánják."

Bizonyos, hogy Herczeg József ígéretet tett, mely szerint máskor a szolgálatot nem hanyagolja el, különben nem engedték volna el a büntetést.

1903 június 1.

" Kiss János elnök ur a jegyzőkönyvbe beveteti az egylet előkészített vagyonát, mely kötvényekben van elhelyezve a tagok kívánságára; tesz összesen 150 korona 20 fillért."

Ez a jegyzőkönyv többi részében azzal foglalkozik, hogy mint minden esztendőben a lemondott szolgáló mester helyett újat választ, ezenkívül a jelentkezett új tagok felvételéről döntött. Együttal elszámolást közöl a temetésekkor befolyt összegekről, a tagoknak kifizetett pénzeokről és egyéb kiadásokról.

1904 május 22.

" Kiss János elnök ur előadja, hogy azon tagok, akik az egylet vagyonát kötvényen élvezik, annak kamatait rendesen minden évben fizessék meg vagy a tőkéhez való csatolsát kéri.

A tagok egyhangulag helyeslik az Elnök ur indítványát."

A jegyzőkönyv szerint több tag ~~amik~~ vett fel kölcsönt, fizetett belőle vissza s kamatot fizetett. Végül az évi pénzmaradványt rögzíti, mely ebben az évben 11 korona 72 fillér. Ez a készpénz, hisz a múlt évben jelzett összeg kötvényben van. Azonban, hogy ez milyen kötvény, az nem tűnik ki. Valószínű, hogy "Kötelezvény" a tagoknak kölcsönadott pénzről, legalább is így említette az egyesület későbbi s egyben legutolsó elnöke, Holl Mihály.

1905 június 12.

" Kiss János ur bejelenti a múlt évi számadást, mely tételenként így szólt:

Bevételek: Krisanich Géza ur temetéséért	60 kor.
Paizs Lajos " "	30 "
Kiss Ilona édesanyjánál tett szolgálattért	20 "
Herczeg Józseftől	1 " 20 fill.
Múlt évi maradvány	11 " 72 "
Neiter Pál	1 " 30 "

Összesen:	124 kor. 92 fill.

Kiadás:	Sós Józsefnek sör ára	16 korona
	Gyertyára:	3 " 60 fill.
	Neiter Pálnak	- " 70 "

	Összesen:	20 korona 30 fill.
	Marad:	103 korona 92 fill.

Kiss János elnök ur előadja, hogy Enczel Mihály szolgáló mester a községből eltávozott; kéri a jelen lévő tagokat, hogy szolgáló mestert válasszanak, mert az nagy kellemetlenséget idéz elő, ha a szolgáló mester nincs az elnöknek rendelkezésére.

A jelen lévő tagok elnök urnak teljesen igazat adnak s egyhangulag szolgáló mesterré Sziliczi Lajos egyleti tagot megválasztják.

Kiss János elnök ur előadja, hogy a készpénz mikor legyen és miként legyen felosztva.

Vámberszki István és Herczeg János tagok nem óhajtják a fölosztást, hanem inkább szereztessenek be lámpák.

Kiss János ur sérelmesnek tartja, hogy Takács Boldizsár nejeinek temetésére néhányan kivonultak az egyleti szerekkel.

A jelenlévő tagok sérelmesnek tartják az elnök ur nélkül tett intézkedéseket, s ha ez még egyszer előfordulna, birsággal sujtatik.

Elnök ur felkéri a tagokat, hogy mondjanak határozatot, mi történjék a jelen kimutatott 103 korona 92 fillérrel?

A tagok azt határozzák, hogy maradjon a pénztárba a jövő évre, majd akkor határozatot hoznak, hogy hová fordíttassék."

Az elnök igyekezett fegyelmet tartani. Buzgó katolikus vallású volt Holl Mihály ma is élő tag elmondása szerint s azért méltatlankodott, hogy megkérdezése nélkül vonultak ki az egyleti szerekkel Takács Boldizsárné temetésére, aki református valbásu volt. Nem döntöttek könnyen, hogy mi legyen az egylet pénzéval, hiszen sohasem lehetett tudni, hogy mire lesz szüksége az egyletnek.

A jegyzőkönyv a bevételeket és a kiadásokat tartalmazza, szolgáló mesteri változásról szól.

1907 május 20.

Ebben az évben 43 korona 92 fillér volt a bevétel és 15 korona 40 fillér a kiadás, így 28 korona 52 fillér volt a maradvány.

1908 június 7.

" A megjelent tagoktól Kiss János elnök elfogadja a kamatot, akik a felvett tőke után meghozták. Névszerint fizettek: Huber József a múlt évre és az idénre 3 kor. 12 fill. Horváth Andor 1 kor, 20 fill., Mátyás István 60 fillér, Teha József a múlt évre és idénre fizetett 2 korona 40 fillért.

Kiss János ur jelenti, hogy Nagy János egyleti tag a szolgáló mester által azt izeni, hogy a lámpa egyleti tagságról lemond.

A jelen levő tagok Nagy János tagságróli lemondását egyhangulag elfogadják.

Elnök ur jelenti, hogy Krisanichék igénybe vették a lámpa egyletet temetési szolgálattételre, mely alkalommal befolyt az egylet pénztárába 18 korona.

Kiss János elnök ur előadja a tagoknak, hogy Vörös János és Mátyás István tagok nem teljesítették a szolgálattételt.

A tagok ezt tudomásul veszik és kérik az illető tagokat, hogy ezentul jobban tartsanak össze, mert összetartás nélkül semmiféle egylet nem állhat.

Vamberszki István tag kérdi az elnök urat, hogy nincs-e elmaradott tag kamattal?

Elnök ur előadja, hogy Zavagyil János tag van elamaradva."

Renitendskedők, szolgálatból elmaradók abban az időben is voltak. Pl. Nagy János is azért maradt ki a tagok közül, mert több ízben italozott, ezért figyelmeztették, amit ő nem vett jó néven.

Hogy mekkora volt az az összeg, mely az egylet vagyonát képezte, azt nem tudtuk megállapítani, erre nézve eddig feljegyzést nem találtam. Mi-

vel a kamat 6 %-os volt s 1908-ban 9 korona 72 fillért hozott, így 162 korona volt kint. Ez azonban nem biztos, mert lehetséges, hogy mindenki nem fizette meg a kamatot, mint azt az elnök Zavagyil Jánosnál említette is.

1909 május 30.

" Kiss János elnök ur előadja, hogy Vörös János tagtárs ur az elmúlt évben nem tett eleget a lámpázásnál; Kiss János elnök ur indítványozza, hogyha a jövőben is így lanyhán viseli magát, kizárattassék a lámpa egyletből.

A tagok az indítványt elfogadják, mert a nevezett tag urat nem fogják kényszeríteni arra, hogy köztük légyen.

Kiss János elnök ur előadja, hogy több ifju jelentkezett, névszerint Rigó Mihály, Maróti József és Takács Imre.

A jelen lévő tagok mind a három jelentkezőt tagul elfogadják.

Kiss János ur elnökségéről lemond.

Kiss János elnök urat egyhangulag kéri, hogy legyen mindaddig, míg Isten élteti: a lámpa egylet elnökségét megtartani sziveskedjék."

Nem volt olyan esztendő, hogy új tag ne jelentkezett volna az egyletbe. Különösképpen a fiatalok, akik valamilyen iparban felszabadultak és ha nem önállóan dolgoztak, hanem segédként, akkor a mesterük inspirációjára, kérték felvételüket az egyletbe s léptek be a tagok sorába.

Holl Mihály elmondása szerint Kiss János elnököt a tagok szerették, ezért nem engedték, hogy lemondjon az elnökségről.

Az évi rendszeres elszámolás minden jegyzőkönyvben bent van, amit a tagok elfogadtak. Ebben az évben 87 korona 14 fillér volt a bevétel és 17 korona 10 fillér volt a kiadás, így a maradvány 70 korona 04 fillér volt.

1910 május 15.

" Kiss János elnök ur előterjeszti azok névsorát, kik az idei kamataikat nála lefizették és jelentő, hogy Joó József holt teteme végtisztesség tétele alkalmával az egylet javadalomban részesült. A temetés 14 koronába jött.

" Kiss Pál tag indítványozza, hogy az egyesület pénze ne adassék ki a tagoknak, hanem a Hitelszövetkezetbe helyeztessék el.

Vámerszki István tag az indítványt helyesli, de csak azon esetben tétessék a ~~tekarékszövetkezetbe~~, ha nincs olyan tag, akit kiségiteni erkölcsi kötelességünk. "

Joó József családja nem volt olyan körülmények között, hogy rá ne lett volna utalva a segítségre, azért adtak az egyesület pénzből költséget a temetéshez. Ugyancsak az is arra vall, hogy elsősorban a tagok kölcsönét igyekeznek kielégíteni s csak azok kielégítése után kívánják a pénzmaradványt a Hitelszövetkezetbe elhelyezni.

1911 június 4.

" Kiss János elnök ur előadja, hogy Zvaғыil János tagtársunk elhunyt és az itt lévő 10 korona tartozását özvegy Illés Jánosné annak kifizetését magára vállalja.

Elnök ezen kijelentését a tagok tudomásul veszik.

Horváth András egyesületi tag rosszalását fejezi ki, hogy ma pünkösöd napján délután a litánia alatt lámpatartók nem voltak.

Kiss János elnök ur erre azt mondja, hogy csunya dolgom a fiatalstágtól, mert azt minden parancsolás nélkül megtehetnék, de elnök ur egyrészt annak tulajdonítja, hogy Horváth Mihály szolgáló mesterünk megbetegedett.

Horváth András tag indítványozza, hogy a hanyag tag zárassék ki az egyesületből.

A jelen lévő tagok egyhangulag úgy határoznak, hogy azon tag, aki a szolgálattételt megtagadja, az zárassék ki a lámpa egyesületből."

Mi volt az oka, hogy nem vettek részt a tagok, főleg a fiatalok, a ~~xxx~~ szolgálásban? Nem éppen annak a terhessége, hanem az is, hogy más szórakozást is találtak volna minden hónap első vasárnapjának délutánján, mint litánián a lámpát tartani és hosszú időn át az egyhangú, recitáló éneklést hallgatni. Több ízben is hoztak határozatot, hogy a kötelességét nem teljesítő tagot meg kell büntetni, azonban eddig sehol sem találtam rá példát, hogy bárkit is megbüntettek volna.

1912 június 2.

Ebben az évben ismét lemondott az elnök, azonban nem ~~maradt~~ fogadták el a lemondását, hanem élete végéig megerősítették az elnöki tisztségben. Továbbá a szokásoknak megfelelően az évi számadást ismertették.

1913 május 10.

" Sipos György egyleti jegyző az elnök ur engedelmével szót kér és Sipos György kéri a jelenlévő tagokat, hogy Kiss János elnök ur örökös elnök maradjon, de helyettes elnököt kellene választani, akit bevezetne az elnöki teendőkhöz.

Sipos György indítványa egyhangulag elfogadtatott és rögtön Kis Pál helyettes elnöknek megválasztatott.

Kiss János elnök ur előadja, hogy Vörös János tag a kirendeléseket szolgálatra semmibe sem veszi. Miként járjanak el vele?

Kiss János elnök ur indítványa helyeseltetett minden tag oda nyilatkozott, hogy Vörös János egyleti tag vagy vegyen részt a lámpa egyesület teendőiben vagy mondjon le önként a tagságáról, mert meg nem jelenése igen sok botrányt és kellemetlenséget okoz.

Felkérlik a jelenlévő tagok Sipos György jegyzőt, hogy ezen egyhangú határozatot másolatban küldje meg és nyolc nap alatt az elnök urnál a karatát nyilvánítsa."

Kiss János elnök elidősödött, így már nehezen tudta a reábizottakat ellátni. Ezért választottak helyettes elnököt is, aki a munkát lényegében végezte. Hasonlóképpen volt Sipos György jegyző is, aki különben a rk. elemi iskola tanítója volt, így tiszteletbeli tagként viselte ezen funkcióját. Később még majd szó lesz róla, hogy a tanítót, aki a jegyzői teendőket ellátta, tiszteletbeli taggá választották.

1914 május 31.

" Kiss János megmarad elnöknek, de betegeskedése miatt nem képes az elnöki teendőket ellátni.

Határozatott, hogy megmarad, de átszámol Kis Pál h. elnöknek, ki ezentúl az elnöki teendőket végezni fogja.

Kiss Pál indítványozza, hogy az egyleti pénzek 6 hónap alatt be-

fizettségnek, hogy más megszorult tagnak ki lehessen fizetni, mert a kiadott kölcsön nem adható ki örökös használatra.

Az indítvány egyhangulag elfogadhatott.

Helyettes elnök a következő iratokat veszi át:

Kötelezvény	Horváth Mihály	10 korona
"	özv. Illés Jánosné	80 "
"	Herczeg József	20 "
"	Horváth András	20 "
"	Vamberszi István	20 "
Adóslevél	Mátyás István	10 "
Kötelezvény	Herceg János	10 "
"	Nagy János szabási lakos	10 "
"	Teha József	20 "

Összesen		200 korona

A gyűlésen lévő tagok levélben értesítettnek a náluk lévő összeg lefizetése és kamatfizetés miatt."

Ezt a jegyzőkönyvet Kovács László tanító, mint h. jegyző írta be a jegyzőkönyvbe,

Az elős világháború éreztette hatását, így 1915-ről nincs a jegyzőkönyvben bejegyzés. Valószínű, hogy az éves rendes közgyűlésüket nem tartották meg, mert a háborús események nem tették lehetővé vagy abban az időben nem akartak majálisozni.

1916 június 11.

" Kis Pál h. elnök előadja, hogy ő a helyettes elnökségről katonai kötelezettsége miatt lemond. Határozatott egyhangulag, hogy ezen szomorú viszonyok közt továbbra is viselje az elnök helyettesítését.

Kis Pál elnök ur jelenti, hogy két új tag jelentkezik, Kovács József és Vajda Péter.

Határozatott egyhangulag, hogy a jövő évben jelentkezzenek, mert még ahhoz fiatal koruk.

Szolgáló mester választás elhalasztható, hanem ha a tagok közt haláleset fordulna elő, az eljárást Dobosi János egyleti tag elvállalja."

Amint olvashatjuk, a háborus viszonyok több problémát vetettek fel. Nagyobb gond volt az egyleti tagok között, mint az egylet ügyeivel való foglalkozás.

1917-ben ismét nem volt gyűlés, amint a jegyzőkönyvet vizsgálom és nézegetem.

1918 május 26.

" Kiss Pál h. elnök kéri a megjelent tagokat, hogy a helyettes elnöki tisztségtől mentseik fel, mert katonai szolgálata miatt az elnöki teendőket nem végezheti.

Határozatott: Az egyesület Kis Pál h. elnök lemondását elfogadja és helyette Horváth Mihály tagot választja meg.

Kis Pál volt h. elnök jelenti, hogy Kovács László volt kutasi tanító tenetése alkalmával felvett 60 koronából fejenként 4 koronát a temetésen megjelent szolgálatot tevő 7 tag között osztották ki s a többi megmaradt összeg a pénztári átalányhoz csatoltassék."

Kovács László Kutason volt tanító, néha helyettesítette Sipos György jegyzőt a jegyzőkönyv szerint. A háboru alatt az olasz fronton megsebesült, de később itthon sebesülése folytán elhunyt. Rokonai még ma is élnek a faluban, tekintettel, hogy kutasi származásu is volt. Felesége később itt is ment újra férjhez. Házasságából az elhunyt tanítónak egy fiu gyermekük született, aki viszont a II. világháboruban esett el, akinek két gyermeke maradt, egy fiu és egy leány. Ezek közül az idősebb, Kovács Margit középiskolai ~~tanár~~ tanárnő Pécssett, a másik, ifj. Kovács László dr. jogot végzett s ő is Pécssett lakik. Rokonaikat évente meg szokták több ízben is látogatni, hiszen gyermekkorukat Kutason töltötték s általános iskolai tanulmányaikat is itt végezték el.

Ebben az évben már 128 Koroba 20 fillér volt a pénztári maradvány, melyről ugy határoztak, hogy a "Kutasi Hitel szövetkezet"-ben helyezik el kamatozásra.

1919-ből szintén nincs jegyzőkönyv. Holl Mihály és Kis Illés József elmondása szerint a rövid életű Tanácsköztársaság ideje alatt az egylet nem működött.

1920 január 1.

Amint látható, ebben az évben eltértek a szokásos pünkösdkor tartandó gyűlés tartástól és az esztendő első napján tartották meg.

Ez a gyűlés elsősorban gazdálkodási kérdésekkel foglalkozott. Már a számokból is látható, hogy romlott a pénz értéke és erőteljesebben mutatkoztak meg az infláció jelei.

" Bevétel:

1918 évi maradvány	128	K	20 fill.
Gagyi Mihály temetése	40	"	
Özv. Illés Jánosné tartozása kamattal	96	"	
Nagy Jánosné " "	13	"	60 "
özv. Teha Józsefné " "	24	"	80 "
özv. Balogh Józsefné temetésére zászló vivés	30	"	
Dr. Jankovich Tihamér plébános édesanyja temetésakor	300	"	

Összesen:	657	K	60 fill.

Kiadás:

Gagyi Mihály temetésén	20	K	
Lámpaajtó forrasztás	3	"	
Üveg és 2 db rugó	13	"	50 fill.
Lámpatársoly forrasztás	6	"	

Összesen:	52	K	50 fillér
Hitelszövetkezetbe beadatott	220	"	
Fehér pénz veszteség	40	"	

Összesen:	312	K	50 fill.
Maradvány:	345	K	10 fill.

A Plébános Urnál rész vevő tagok 13-án összesen 260 Koronát kaptak, így a maradvány 85 Korona 10 fillér.

Elnök kéri a gyűlést, hogy a lámpák felszerelésére elegendő gyertyát vehessen.

A gyűlés elfogadta."

A legközelebbi gyűlés ideje volt:

1922 június 5.

Gzdasági kérdések foglalkoztatták, az infláció még inkább fokozódott.

"Az évi bevétel	581 Korona	25 fillér
Kiadás	266 "	- "

Maradvány: 315 Korona 25 fillér

Horváth István tag kéri, hogy a megrontgálódott lámpákat javítsák meg.

A gyűlés egyhangulag elfogadta s egyben kimondotta, hogy amennyiben a társaság kasszájának pénze nem volna elegendő, javítás költségét a társaság fizeti."

Tehát látták a tagok, hogy az infláció növekszik, számítottak is rá, ezért határoztak úgy, hogy a költségtullépést közösen viselik.

1922 december 26-án rendkívüli gyűlést tartottak. Torzsalkodás, ahogyan írják, különféle " szóbeszéd " ütötte fel e fejét, terjedt a tagok között. Ezeket tisztázni kellett még úgy is, hogy egyesek dicsérték a jelenlévő elnök tevékenységét, akit a későbbiek során el kellett marasztalni. De erről majd később.

" Horváth Mihály egyleti elnök ur előadja, hogy tagtárs urak azt kifogásolják, hogy cseléd fiukat állít a lámpa tartásra; ezt ő nem tette, de meglehet, hogy fia rendelte oda. aki szolgáló mester volt; de megjegyzi a tagtárs urak, hogy az elnök urat nem megróni akarták, csak szóbeszéd tárgyává tették.

Illés József tagtárs indítványozza, hogy Horváth Mihály elnök urnak hű szolgálataiért jegyzőkönyvileg a tagtárs urak köszönetet szavazzanak meg egyhangulag.

Sipos György jegyző indítványozza, hogy Horváth Mihály elnök ur tovább is maradjon állásában.

Ezen indítvány egyhangulag elfogadtatott.

Illés János indítványozza, hogy a nem tagoknál temetési díjat az

az Elnök ur 1000 Koronát kérjen és a megjelent tagok között nem kell egy fillért sem felosztani, hanem egy gyászkocsi beszerzésére egybe gyűjteni kéri.

Ezen indítvány egyhangulag elfogadhatott.

Illés János indítványozza, hogy aki parancsra nem áll ki, birsággal sújtassék.

Egyhangulag 10 korona birságot szabnak ki a tagtársak."

Hogy a temetésre 1000 koronát kértek, ebből igazán látható, hogyan romlott a pénz értéke. Ezenkívül a meglévő pénzen gyászkocsi beszerzése azt is szolgálta volna, hogy ezt is pénzért adták volna ki, így is gyarapítani akarták az egylet vagyonát.

1923 május 31.

" Kiss Pál egyleti tag kéri a templomi szolgálat alóli felmentését, mivelhogy a háboruban lábai meghültek, tehát képtelen hosszabb ideig egy helyben állani.

Kérelmét egyhangulag elfogadják.

Elnök indítványozza, hogy a tagsági díjak a mai viszonyoknak megfelelően állapíttassék meg.

A jelenlévő tagok a tagsági díjat egyhangulag 100 /Egyszáz/ koronában állapítják meg.

Kovács József indítványozza, hogy a megparancsolt tagok alapos indokolás nélkül való meg nem jelenése esetén a következő díj alapján büntetessenek meg.

Jelenlévő tagok az indítványt elfogadják és kimondják, hogy alapos indokolás nélkül való elmaradás esetén az illető tag 200 /kettőszáz/ korona büntetést tartoznak fizetni; aki határozott ígérete ellenére sem jelenik meg szolgálattételre, az 1000 /egyezer/ koronára büntetessék."

A számadás szerint a kiadások meghaladták a bevételeket, mely 261,15 ~~Kot~~ tett ki és az 1922. évi jegyzőkönyv IV. pontja alapján a tagok tartoznak megfizetni."

Holl Mihály elmondása szerint Kis Pál vegyeskereskedő volt, vásárnaponként is nyitva tartott és ez akadályozta abban, hogy templomba jár-

232.000 korona, ebből kifizettetett 116.000 korona a temetésnél jelen volt tagoknak."

Közben már pengőben számolnak, hiszen január 1-től ez a hivatalos pénznem Magyarországon. Azonban egyelőre még a korona is érvényben van. Az átváltási ár: 1 Pengő egyenlő 12.500 Koronával. A koronát lassan bevonják és csak a Pengő lesz érvényben. Az idősebbek hosszú ideig még csak koronában számolnak, nehezen tudják megszokni az új pénznemet, főleg az átváltások okoznak nemegyszer eléggé sok bonyadalmat.

Az évi bevétel 41 Pengő 28 fillér, a kiadás 1 Pengő 44 fillér volt gyertyákra, így a maradvány 39 Pengő 84 fillér volt.

Amint az előbbieken már jeleztem is, valami nagy hiba volt, melyről nem beszélnek, hallgatnak. Még Holl Mihály sem, aki pedig sokat tudott, de hallgat még ma is. Ezért a jegyzőkönyvben a legközelebbi gyűlés bejegyzési ideje hét év múlva, jól írtam, hetes esztendő múlva van, mégpedig az alábbi időben. Megjegyzem, hogy itt a jegyzőkönyv lapjai valami erős ragasztóval össze van ragasztva. Szét választani nem sikerült, pedig irás van a lapokon. Sajnos nem sikerült megtudni, hogy mit tartalmaznak ezek a lapok. Azt sem, hogy valakinek fűződött-e hozzá érdeke, vagy nem, hogy ne lehessen elolvasni és ezért ragasztották össze, ha már kivágni nem akarták. No, de lássuk, hogy mi történt hét év múlva és mi van bejegyezve.

Ekkor a Lámpa Egylet elnöke Sziliczi Lajos volt, jegyzője pedig Holl Mihály. Nincs róla semmiféle feljegyzés, hogy Sipos György tanító mikor halt meg, aki évtizedekig volt az egylet jegyzője.

Hogy a nagy gazdasági világválság idején mi történt, arra nézve sem sokat lehetett megtudni az egylettel kapcsolatban.

1934 május 20.

" Elnök ur jelenti, hogy Kis Illés József a tagdíját még mindig nem fizette be.

Kis Illés József ígéretet tett, hogy a tagsági díjat, 2 pengőt, 1-1 for pengős részletben két hónapon belül visszafizeti, illetve befizeti.

Egyesületi tagok Kis Illés József tag ezen ígéretét egyhangú-

elnök, mint a szolgáló mester fokozott és erélyesebb ténykedését.

Sziliczi Lajos elnök tisztségéről lemondván, Kiss Pál azt indítványozza, hogy helyette Holl Mihályt válasszák elnökül.

Holl Mihály amennyiben ezt az összes tagok elfogadják, köszönetet mond és megválasztását tudomásul veszi.

Bevétel 50 P 14 fillér, Kiadás 8 P 58 fillér, Maradvány 41 P 56 fillér."

1936 június 7-én pót közgyűlést tartottak, mely gazdasági kérdésekkel foglalkozott. Itt hoztak olyan határozatot, hogy az év 2 P. tagdíjat negyedévenként 50 filléres részletekben fizethetik a tagok, melyet el is fogadtak.

1937 április 29-én rendkívüli közgyűlés volt.

"Holl Mihály elnök előadja, hogy az esetben, ha arra rászorul az egyesület, leventéket igénybe vehet-e lámpázáshoz?

Tagjaink egyhangulag kimondják, hogy ~~xxx~~ ezen tiszteletadásra csak a legvégső esetben vehető figyelembe a leventék ténykedése."

Erőteljesebb lett az egyesületben a bomlás. Már nem tolongtak az iparosok a felvételért, nem volt olyan előkelő dolgog egyesületi tagnak lenni, mint a régebbi időben. Nem teljesítették a lámpázást, ezért kellett a leventéket is adott esetben igénybe venni.

1937 május 17. rendes évi közgyűlés.

"Holl Mihály elnök jelenti, hogy a postán lévő 40 pengőt kivette és azt terménybe fordította és azzal 4 pengő kamatot nevelt.

A közgyűlés ezen jelentést tudomásul veszi és egyhangulag helyesli, sőt ezen összeg kezelését továbbra is Holl Mihály elnökre bizza kamatozás végett.

Holl Mihály kéri, hogy válasszanak jegyzőkönyv vezetőt.

Jegyzőkönyv vezetőnek Nagy Lajos urat választják meg, amit ő elfogad és ezért köszönetet mond.

Teha László tagtársunk indítványozza, hogy 2 ellenőrt válasszanak az egyesületi ügyek intézkedése érdekében s erre Bedegi Imre és Varga Im-

re urakat ajánlotta, melyeket azok el is fogadták.

Bart Károly tagtársunk indítványozza, amennyiben régen szokásos Pünkösdi szórakozásra némi összeget a tagok élvezetére használták fel, úgy most is 4 pengőt a kiadásra megszavazni kér, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogad és ezen indítványhoz hozzájárul.*

Ez évben a pénzmaradvány 64 Pengő 28 fillér. "

Nagy József elmondása szerint az ellenőrzésökre ezért volt szükség, mert kezdtek a tagok bizalmatlanok lenni. Holl Mihály elnök kereskedő volt, nem terménybe fektette az egyesület pénzét, hanem használta és évente megfizette a 10 %-os kamatot, 4 pengőt és neki busásan ^{int} kereskedőnek megtérült, mert ezt az összeget többször is megforgatta.

1938 május 29.

" Holl Mihály tisztelettel hozza tudomására a jelen lévő tagoknak, hogy az egyesület tőkéjével, 60 Pengővel a múlt évben 14 % kamatot, vagyis hasznot eredményezett s így a befizetett pénz készlet 79 Pengő 68 fillér, a kiadás 8 Pengő 42 fillér. Meglévő tiszta pénzkészlet 71 Pengő 26 fillér.

Tagok az összeg kezelését helyeslik és továbbra is Holl Mihály elnökre bizzák."

Holl Mihály ügyes kereskedő volt, most már 14 %-os a kamat, melyet "ügyesen" továbbra is ő kezelt.

1939 május 29.

Kimondottan gazdasági kérdések foglalkoztatták a tagokat. Bevétel 119,06 P, a kiadás 3,90 P, így a maradvány 115,16 Pengő.

Láthatjuk, hogy megkezdődött a gazdasági fellendülés, hiszen már a múlt ősszel megkezdődött az "országgyarapítás", Felvidék és Kárpát Ukrajna "visszacsatolása". Minden el lehetett adni. Az iparosok is tudtak dolgozni, mind kevesebbet foglalkoztak egyesületi ügyekkel.

1940 május 13.

Szintén gazdasági kérdések foglalkoztatják a taggyűlést. Pl.

" Tagjaink indítványozzák a régebbi mód szerinti pünkösdkor szokásos társas összejövetelt, amelyre tagonként 1 Pengő összeg befizetését

javasolják és összesen tul való összeget pénztárunkból fedezzük.

Amelyhez a tagok nagy részben hozzájárulnak és azt elfogadják. Holl Mihály elnököt megbizzák, hogy az egyesületnek bizonyos bort rendeljen elfogyasztásra, amelyre a fogyasztási adót megfizeti és azt közösen elfogyasztják.

Pénzári maradvány: 114 P.24 fillér."

A bort Holl Mihálnál vásárolták meg, akinek akkor már a vegyeskereskedés mellett buteliája is volt. Így ismét nyert ezen az üzleten, legalább is így mondta el a jelenleg is élő idős Bedegi Imre volt cipész.

1941. június 1.

Pénztári maradvány 132,50 Pengő.

1942 május 25.

Olyan kevesen voltak a gyűlésen, hogy nem is tudták megtartani. A jegyzőkönyvi bejegyzés szerint maradvány 160 Pengő 04 fillér volt.

1943 június 15.

" Sziliczi Lajos tagtársunk indítványozza, hogy elhunyt tagtársaink lelkiüdvéért egy gyászmisét szolgáltatassanak.

Összes tagok ezen helyes és szép elgondolását örömmel veszik tudomásul és megbizzák Holl Mihály elnököt, egy arra legalkalmasabb időben annak megtartására, melyre az összes tagok meghivassanak.

Holl Mihály elnök az egyület pénzével számol el, amelyet a tagok rendbe találva egyhangulag elfogadnak. Holl Mihály kéri a tagok véleményét az összeg hová fordítása végett, amennyiben a pénz állandóan romlik és lassan elertéktelenedik.

Kiss Pál és Illés János tagtársak indítványozzák, hogy az összegből kellő gyertya szereztessék be és a lámpákat festessük ki, s amennyiben tőkénk megengedi, az egyület részére egy kishordó sör elfogyasztását is megemlítik, amelyhez a tagok egyhangulag véleményüket adják és elfogadják.

Pénztár maradvány 173 Pengő 20 fillér."

Holl Mihály a régebbi jó pénzt immár visszafizeti, hiszen közel sem ér annyit, mint annak idején, amikor azt használni kezdte.

Most már rohanak az események. Teljesen bent van az ország a háboruban. A tagok közül többen elesetek a fronton, vagy megsebesültek. Nagy a bizonytalanság. Nem nagyon érdekli a tagokat az egyesület, sok más egyéb foglalkoztatja őket. Sziliczi Lajos kőműves nem volt katona, itthon volt a háború idején, s neki jutott eszébe, hogy gyászmisét kért az elhalt tagokért. Ki tudná megmondani, hogy ezt miért tette?!!!

1944. május 29.

Csak ez van bejegyezve a jegyzőkönyvbe és más semmi. Valószínű, akkor még akartak gyűlést tartani.

Bedegi Imre szerint nem tartották meg, mert naponta több ízben volt légi riadó, jöttek az amerikai bombázók, féltek az emberek. Aztán azt is tartották, nem volna illendő ilyenkor majálist tartani, vagy mulatni, italozni még azoknak sem, akik itthon voltak. Ebben az esztendőben aztán már gyűlés nem is volt.

1944 december 6-tól 1945 március 19-ig hadszíntér volt a község. A lakosság egy részét kitelepítették a németek, másik részét a falu északi részébe telepítették át, hiszen a falu déli részén részben a vasut, részben a Kutas-Szabás közötti kövesut választotta el a szovjet és a német csapatokat egymástól. Sok volt a polgári halott is. De ennek a kis irásnak nem az a célja, hogy ezzel részletessen foglalkozzék. Arról talán egy más alkalommal, sokkal részletesebben.

Még van egy bejegyzés ebben a könyvben, de az már 1961 augusztus 4-én kelt.

"Teha László /cipész volt/ temetésén a határozat szerint befolyt 400, azaz Négy száz forint összeg megosztás szerinti kiadásról.

Koszorura	105.- Ft.
Temetés, pap és harang	120.- "
Ravatal és gyászkocsi	70.- "
Németh Istvántól bor	50.- "

Ez összesen: 345.- Ft.

Hogy a maradvánnyal mi lett, nem lehet biztosan tudni. Egyesek szerint Teha Lászlóné özvegyének adták, aki utód nélkül magára maradt.

Kiss Illés József szerint a bort a temetésen megjelent iparosok közösen elfogyasztották. Amint mondta, "tort" csináltak a Laci bácsinak.

Igy a Lámpa Egylet szervezetileg a felszabadulás után már nem működött. Azonban ha iparos halt meg a felszabadulás után, még abban az esetben is, ha nem volt az illető a "Lámpa Egylet" tagja, koszorúra gyűjtenek az iparosok egymás között s közösen jelennek meg a temetésen. Ilyenkor még előkerül a templom sekrestyéjéből a fekete zászló és ezalatt vonulnak fel a temetésre. De a gyászmisére már nem mennek el, legfeljebb néhányan az idősebbek közül.

Néha-néha még összejön a kocsimában, újabban a presszóban a még élő néhány iparos, aki annak idején az egylet tagja volt. Ma már úgy emlékeznek vissza arra az időre, hogy azok voltak a szép idők. De legtöbbször hozzá is teszik, hogy azért, mert akkor fiatalok voltak.

Ilyenkor felelevenítik, hogy milyen is volt az inas idő, egyik-másik mester, vagy mesterné hogyan bánt az inassal. Ha valaki iparos akart lenni, akkor nem az inasnak fizettek, hanem az inas szülei fizettek a mesternek a tanításért gabonát, nemegyszer hizó disznót is. Az inasnak a tanulás mellett el kellett végezni a házkörüli teendőket, jószágot etetni, nemegyszer gyermekeket dajkálni még a mező munkában - kapálás, szénagyűjtés, répaásás, kukoricatörés, szárvágás - résztvenni. Aztán nemegyszer csattant az öles lécs a kőművesinason, vagy a szij a suszter inason. Ez a legtöbb mesternél bevett szokás volt.

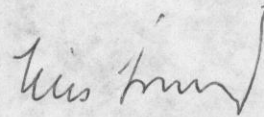
Ilyenkor elmondják azt is, hogyan bántak az inassal a segédek, akik már urak voltak. Felelevenítik, hogy mint segédek, merre jártak, hol dolgoztak, melyik mestertől mit és hogyan tanultak. Ilyenkor szóba kerül egyik-másik iparos tette, cselekedete, halála után rendezett összejövétel, a "tor", vagy az évi gyűlés és az azt követő majális.

A ma még élők közül némelyik még olykor-olykor dolgozik a mester-ségben, a szakmában, hiszen egyre-másra mennek el egymásután a minden élők utján.

Arra gondoltam, hogyha erőm és egészségem engedi, még egy alkalommal összeírom, lefényképeztetem egy iparos - még él egy bognár - munkaeszköz-
it és elmondatom vele, mit, mikor, miért és hogyan tett. Bizonára vannak
már ilyen leírások, de úgy gondolom, hogy itt is érveényesül az a közmon-
dás: "Ahány háza annyi szokás." Aztán ha a népdalban, a népzeneben értéke-
sek a variánsok, miért ne lennének értékesek itt is.

Köszönetet kell mondanom azoknak az adatközlőknek, akik az írásos a-
nyag mellett szóban is segítettek abban, hogy ezen kis írásomat össze tud-
tam állítani. Ha egy szemernyit is tudtam segíteni ezzel a kis írással az
utóknak, a hivatásos kutatóknak, akkor nem volt hiába való az a sok-sok
óra, melyet ezzel töltöttem.

Kutas, 1974. évi aug. hó, 24.

Kiss József
ny. ált. isk. igazgató.

7541 K u t a s

Ady E.u.12.

1.sz.melléklet.

N é v s o r

azon iparosokról, akik valamikor a Kutasi Lámpa Egylet tagjai voltak.
/Az 1891-ben feljegyzettek azok, akik már tagjaik voltak az egyletnek, de hogy mikor léptek be, arra nézve nem találtam semmiféle feljegyzést. Így ezek a jegyzőkönyv aláírásán szepepelnek. Az 1893.évtől kezdve pedig azok folyamatosan, akiknek nevei a jegyzőkönyvben megtalálhatók, mint ajánlott, illetve felvett tagok./

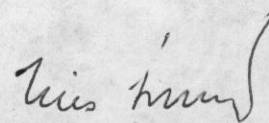
Fsz.	N é v	Foglalkozás	Lakhely	Belépés ideje
1.	Kiss János	szabó	Kutas	1891
2.	Horváth András	szijgályrto	"	"
3.	Huber József	kádár	"	"
4.	Huber János	bognár	"	"
5.	Teha József	asztalos	"	"
6.	Hol Mihály	cserepes	"	"
7.	Illés János	kőműves	"	"
8.	Vamberszki István	suszter	"	"
9.	Hol János	kőműves	"	"
10.	Horváth Mihály	pályaőr	Kálista	"
11.	Androsics Pál	suszter	Kutas	"
12.	Sipos György	tanító	"	"
13.	Balla Ferenc	asztalos	Beleg	"
14.	Nagy János	bognár	Kutas	"
15.	Illés György	dékán	"	"
16.	Takács Boldizsár	csizmadia	"	1893
17.	Szabó Péter	urad.gépész	"	"
18.	Illés János	kőműves	"	"
19.	Horváth György	kiadóőr	"	"
20.	Kis József	szabó	"	"
21.	Herczeg József	kőműves	Kisbajom	"

Fsz.	N é v	Foglalkozás	Lakhely	Mikor lépett be.
22.	Mátyás Iytván	suszter	Kutas	1893
23.	Kiss Pál	szatócs	"	"
24.	Herczeg János	kőműves	"	1895
25.	Zavagyil Sándor	kőműves	Nagybajom	1896
26.	Francsics László	cserepes	Kutas	"
27.	Illés József	kőműves	"	"
28.	Zavagyil János	kőműves	"	"
29.	Vogronics József	kőműves	Szabás	"
30.	Körtési József	kádár	Beleg	"
31.	Nagy Ignác	bognár	Kutas	"
32.	Szabó József	faragó	"	"
33.	Molnár Ferenc	kovács	"	"
34.	Szecsődi János	erdős	Keresztut	"
35.	Véber József	dohányos	Kutas	"
36.	Farkas Károly	faragó béres	"	"
37.	Horváth András ifj.	bognár	"	1899
38.	Nagy János	csizmadia	"	1901
39.	Schenk János	csizmadia	"	1902
40.	Sziliczi Lajos	kőműves	"	"
41.	Enzel Mihály	bognár	"	1903.
42.	Neiter Pál	gépész	Kozma	"
43.	Merics János	kovács	Kutas	"
44.	Vörös János kő	kőműves	"	1904
45.	Soós József	kocsmáros	"	"
46.	Teha József	kőműves	"	"
47.	Hol József	kőműves	"	1906
48.	Illés János	kőműves	Beleg	1908
49.	Rigó Mihály	mészáros	Kutas	1909
50.	Maróti József	kőműves	"	"
51.	Takács Imre	cserepes	"	"
52.	ifj. Horváth Mihály	bognár	"	1912
53.	Horváth József	kovács	"	1914.

Fsz.	N é v	Foglalkozás	Lakhely	Mikor lépett be.
54.	Herczegh Lajos	kőműves	Kisbajom	1914
55.	Horváth József	kőműves	Kutas	1916
56.	Vajda Péter	kőműves	"	"
57.	Biró György	utkaparó	"	1920
58.	Végh Imre	gépész	"	"
59.	Biró Lajos	utkaparó	"	"
60.	Teha Pál	kőműves	"	"
61.	Ágoston László	gépész	Beleg	"
62.	Vörös József	molnár	Kisbajom	"
63.	Fehér János	bognár	Kutas	"
64.	Götli Lajos	gépész	"	"
65.	Teha László	cipész	"	"
66.	Fehér János	asztalos	"	1923
67.	Horváth József	főmolnár	"	"
68.	ifj. Illés József	vasutas	"	"
69.	Holl Mihály	kőműves	"	1927
70.	Ferka József	cipész	"	1934.
71.	Nagy Lajos	kőműves	"	"
72.	Kovács Lajos	gépész	"	"
73.	Botl Károly	kovács	Beleg	"
74.	Vajda János	kőműves	Kutas	"
75.	Marics András	bognár	"	"
76.	Nagy Ferenc	Kőműves	"	"
77.	Peti Ferenc	mészáros	"	"
78.	Nagy Antal	kőműves	"	"
79.	Michkeller József	kovács	Szabás	"
80.	Nagy János	suszter	Kutas	"
81.	Bók László	pályaőr	"	"
82.	Kis Illés József	kőműves	"	"
83.	Kis József	kőműves	"	"
84.	Plecskó György	asztalos	"	1936

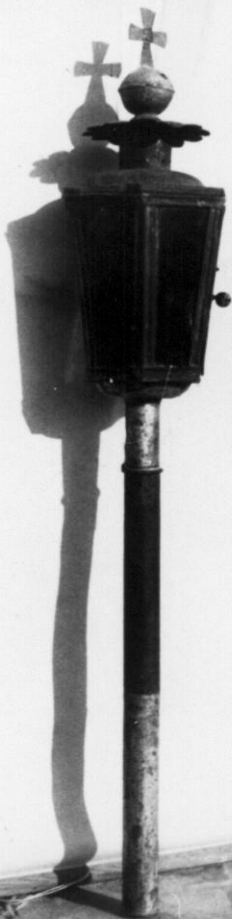
Fsz.	N é v	Foglalkozás	Lakhely	Mikor lépett be.
85.	Bocskai István	faragó	Kozma	1937
86.	Könczöl Imre gépész		Kutas	"
87.	Bakos József	kádár	"	"
88.	Varga Imre	cipész	"	"
89.	Bedegi Imre	cipész	"	"
90.	Filotás József	kocsmáros	"	"
91.	Remai István	malom gépész	"	"
92.	Kovács István	kőműves	"	1938.
93.	Joó József	kovács	"	"
94.	Szitkovics György	asztalos	"	1939
95.	Nagy József	ács	"	"
96.	Maróti József	kőműves	"	"
97.	Vackó Gáspár	bognár	"	1940
98.	Nagy Gyula	kőműves	"	1943
99.	Nagy István	gépész	"	"

Ezzel a névsor befejeződik, mert a jegyzőkönyv alapján nem lehetett több nevet összehozni. Egyesek szerint még voltak néhányan olyanok, akik azt mondták, hogy tagok voltak, de erre nézve semmiféle bizonyíték nem volt, sőt az idősebbek megkérdezése után sem lehetett egyértelműen úgy venni, hogy valóban azok lettek volna.

Kiss József
ny.ált.isk.igazgató.

K u t a s

Somogy megye.

2742 / adathoz

Kertész László
László

Ezlet

